

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvvm Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

Requisita in literis collationum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

Forma collationis & prouisionis ordinariorum.

Martinus Dei ac sanctæ sedis Apostolicę gratia Nemaufen. episcopus dilecto nobis in Christo N. clerico, in Decretis doctori, rectori parochialis ecclesiæ N. nostræ diocesis salutem in domino. Quia de literarum scientia, vitæ ac morum honestate, aliisque virtutum meritis, quibus illarum largitor personam tuam insignitur, fuimus fama ac fide dignis testibus certiorati, quæ nos ad gratiam tibi faciendam excitant.

2. Itaque volentes te iuxta tuam personæ merita favore prosequi gratioso, parochialem ecclesiam N. nostræ diocesis nunc per liberam resignationem de ea per prouidum virum N. presbyterum dictæ ecclesiæ tunc rectorem in manibus nostris factam, & per nos admissam ad præsens vacantem tibi, quem ad regimen & gubernationem ipsius sufficientem & idoneum esse reperimus, cum omnibus iuribus, & pertin. vniuersis conferimus & prouidemus, ac de eadem te coram nobis constitutum per pilei traditionem in manibus tuis inuestimus, ac in corporalem possessionem, seu quasi eiusdem ecclesiæ N. præsentium tenore cum iuribus & pertinentiis, supradictis inducimus, recepto prius abs te solito in talibus præstari iuramento, & iure nostro saluo.

3. Quocirca vobis vniuersis & singulis personis ecclesiasticis, notariis & tabellionibus publicis per ciuitatem & diocesim nostras constitutis & subditis nostris auctoritate prædicta, tenore præsentium committendo mandamus, quatenus vos, aut alter vestrum, qui super hoc fuerit requisitus, ad dictam ecclesiam accedatis, seu alter vestrum accedat ad prædictum N. vel procuratorem eius nomine, & pro eo in corporalem possessionem prædictæ ecclesiæ N. iuriumq; & pertinentium prædictorum inducatis vice nostra, & defendatis inductum, amoto ab ea quolibet illicito detentore.

4. In quorum omnium & singulorum fidem & testimonium præsentem literas collationem & prouisionem nostras in se continentes fieri, & per secretarium nostrum infra scriptum subscribi & publicari fecimus & mandauimus: nostrique sigilli magni iussimus appensione communiri.

5. Datum Nemausi anno 1551. die 6. Martij, præsentibus Ioanne Ruffiat presbytero, & Petro Rostaing aurifce testibus ad præmissa vocatis & adhibitis. De mandato reueren. do. Episcopi, P. Rilliot. secret.

Requisita in literis collationum.

Quia in collationibus multa sunt dubia, ob id formam inserui, in qua *quinque partes in collationis forma sunt quinq; partes. Prima continet salutationem, & collationis causam. Secunda ibi, itaque collationis*

tionem, & prouisionem, ac inuestituram factam per pilei traditionem, ac iuramenti receptionem. Tertia pars continet delegationem & commissionem factam omnibus clericis, tabellionibus & personis ecclesiasticis subditis, vt istum N. in possessionem dictæ ecclesiæ collatæ ponant, & inducant, ibi, quocirca. Quarta, testatur episcopus collator ad fidem huius collationis faciendam se iussisse has collationis literis fieri per secretarium suum, & sigilli sui magni appensione communiri, ibi, in quorum omnium. In vltima inscribitur data & testes, postea subscribit secretarius hæc summa prouisionis literarum beneficiorum: licet alij alia inserant, ista tamen sufficiunt.

*Iurare
qua tenentur
recllores. & curati
ecclesiarum
collatori.*

2 Sed dubitare quis possit, quæ iurare debeant rectores, & curati? respon. Primò iurat episcopo quilibet curatus, quod erit illi & suis successoribus fidelis & obediens & sanctæ sedi, probatur in cap. ego N. & seq. de iur. iur. cap. cum clerici. de verbo. sig. c. de forma. 22. q. 1. l.

3 Secundo quod seruiabit mandata episcopi, & ea seruari faciet, videlicet sententias & statuta. ca. cum ab ecclesiarum, & ea ad reprimendum, de off. ord. nam qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. vt docet diuus Paul. & ca. qui resistit. n. q. 3. & diuus Petrus in sua epist. Obedite præpositis vestris etiam discipulis.

4 Tertiò iurat quod seruiet ecclesiæ, cui præficitur, seruiet inquam in diuinis, & in spiritualibus ac temporalibus: quia propter officium datur beneficium. ca. si. de rescript. in 6. & si non seruiat, est periurus. [O quot hodie sunt.]

5 Quarto quod residebit seruiendo dictæ ecclesiæ. ca. quia nonnulli. & c. relatum, de cler. non residet. & hoc iuris est.

6 Quinto non relinquet, nec se transferet ad aliam ecclesiam sine ipsius episcopi licentia. ca. admonet. de renun.

7 Sexto iura & libertates ecclesiæ iurat conseruare, & defendere, ac vtilia procurare, sicut tutor. l. si. §. omnem. C. de admin. iur. & sicut Nabet vineam suam proprio sanguine suo defendit, ita iura Ecclesiæ

clerici tueri debent, licet pauci hodie reperiantur, sed fugiunt dum vident lupum venientem. [Sicut mercenarij, & cuius non sunt oues.]

8 Septimò quod non alienabit res ecclesiæ, sed alienata per prædecessores reuocabit. c. abbatibus. 12. q. 2. & c. si quis presbyterorum. de reb. eccle. non alien. ca. 2. de rer. permut. c. quot quis. 35. q. 9.

9 Octauo quod nihil dedit, nec illicitum pro adipiscenda hac ecclesiâ commisit. c. si. de pacti. c. nobis. & per totum. de simo.

10 Nono quod non soluet vltra antiquam & solitam pensionem. ca. prohibemus. & seq. de censib. ca. tu nos. vbi Panor. ista conscribit, de iur. iur.

11 Decimò quod ordines suo tempore recipiet, & hoc si non est ordinatus. capit. quæris. de elec. & qualit. c. licet canon. de elect. in 6. hodie istud non est necessarium: quia si non promoueatur intra annum ipso iure vacabit beneficium per d. cap. licet canon. Aliud etiã addit Panor. in d. ca. tu nos. quod non est necessarium, vnde illud omitto: hæc sunt quæ solent iurare prouisi ad ecclesiâ curatas: [Hodie non omnia ista iurant. Sed quidam opponere solent clausulam, Saluo nostro & aliorum iure. Et quid operetur illa clausula, iure nostro saluo, scribit Pau. Paris. consuet. 21. nu. 55. in i. rol. alibi dixi.]

12 Et sic prius inseritur nomen episcopi conferentis vt dixi superius in literis ton-

suræ: & dixi Martinum: quia ignari hoc nomine abutuntur. [& vulgò vocari solent aini hoc nomine, & plures sunt effectus, licet nomine alio sint decorati.]

13 Secundo salutatur is, cui beneficium confertur dilecto, & deinde præfatur episcopus, quæ causa mouit eum ad conferendum: vt in cap. graue. de pre. & interdum omittit causam, quia nullam habet, cum sola affectione mouetur, [vt hodie permulti collatores.]

14 Tertiò narratur in literis talem ecclesiam N. vacare per resignationem, vel eo modo quo vacat, vt in capit. susceptum. de modum rescript. in 6.

15 Et sic non potest episcopus, vel archiepiscopus

Episcopus non potest vacandi pro expresso

habere, nec ad effectum absoluere. chiepis copus habere modum vacandi pro expresso: quia hoc ad Papam solum pertinet: vt scripsi in forma manda. in glossa. pro expressis in Concor. nec potest ordinarius in his literis impetrandem absoluere quoad effectum obtinendi, sicut Papa, & legatus: vt scripsi in glossa. absoluentes, in form. mand.

Clausula quouis modo vacet, non solum per ordinarium conscribi. 16 Item non poterit episcopus in literis collationum apponere clausulam quouis modo vacet: quia non potest in omnibus vacandi modis providere, vt pote si beneficium vacet in curia. capit. 2. de preb. libr. 6. gl. & Doct. in c. 2. de elect. in 6. & c. 2. & 3. de concess. preb. ibidem: licet quidam ignari inscribere in suis literis hanc soleant, sed frustra: quia beneficium non debetur nisi per modum expressum, cum etiam iure deuoluto non possit conferre postquam amissit collationem, non tamen vitatur collatio, si episcopus dicat se conferre vacans per resignationem, aut alias quouis modo quia superflua non vitant. libr. si testamentum. c. de testam. [Ideo quando episcopi vel archiepiscopi apponunt clausulam quouis modo, non comprehenditur modus vacandi, qui in illorum potestate non est, vt tradunt Doct. in ca. susceptum. de rescript. libr. 6. & Doct. in capit. ex parte. de concess. preb. Hodie quilibet collator solet apponere istam clausulam, & non esse prohibitum docet glossa. in §. item quod monasteria. in verb. alias. de causis, in prag. sed non habet illum effectum, quem habet quando est à Papa apposita.]

Nomen sancti quando in collatione sit exprimentum. 17 Quarto narratur dicecisis, vbi beneficium situm est. cap. significante. de rescript. & si sit ecclesia per se, exprimitur nomen sancti: alioqui non valebit collatio. glossa. & Doct. in capit. quia inuis. i. de preb. libr. 6. & alias collatio esset incerta, quae non valet. cap. 2. de ele. libr. 6. dicam inferius in elucidanda. signaturae.

18 Si vero sit capella intra ecclesiam, exprimitur ecclesia, vbi sita est: vt in ecclesia sanctae Crucis Aure. dice. Fel. in d. cap. significante. col. i. de rescript.

Error in nomine 19 Quinto exprimi solet is, per cuius mortem vacat, aut per resignationem: vn-

de dicit Fel. in d. c. significante, quod si impertrauerim rescriptum super ecclesia contra presbyterum si errauerim in nomine presbyteri, licet constet de ecclesia, non valet rescriptum, quod est stricti iuris. allegat. Ioa. And. in addit. ad Spec. in tit. de reser. presentia. §. ratione cause, et. quid si indubitanter. vnde solet in signatura Papae conscribi, quod maior & verior expressio fieri possit, vt in tract. de signa. dicitur.

20 Sexto exprimitur procurator, qui illam resignauit, si per procuratorem facta sit: vt si falsi postea impugnetur, probari veritas possit, & quia procurator certus esse debet. lib. i. ff. de proc. si per se resignauerit, etiam hoc exprimi solet, vt hic.

21 Et si dubitetur de hac resignatione, probari debet per instrumentum publicum: nec quo ad hoc creditur dicto episcopi, vel alterius hoc asserentis, nec quidem dicto Papae: vt in clo. literis, de prob. quae est hodie correctae per ritum de subla. cle. literis, in concord. vbi multa scripsi.

22 Septimo mandat episcopus omnibus & singulis presbyteris, clericis ac notariis, vt istum cui est collatum beneficium, in possessionem mittant, alioqui sua autoritate possessionem prehendere quis non possit. leg. si ex stipulatione. ff. de acquir. pos. & per collationem beneficij non transferatur possessio. cap. cum Bertholdus, ibi, ipsum instituit in eadem, in possessionem eum induci faciens corporalem: de re iud. plene scripsi in forma mandati. in vers. inducentes.

23 Imò dicunt quidam, quod apprehendens possessionem est iure, quod habet, priuatus. capit. eum qui, de preb. libro. 6. sed ille text. hoc non probat, sed tantum eum iure priuatum, qui violenter, sed non sine violentia: vt dicunt ibi Doct. & Perus. maxime.

24 Vnde qui adipiscitur cum vero titulo possessionem, non priuatur iure. secund. Domin. & Philip. ibid. & quando episcopus confert, & inuestit eum, per calanum, vel alias, is poterit propria autoritate possessionem apprehendere, teste Panor. in c. autoritate, de concess. preb.

in possessio 25 Et quamvis de iure Archidiaconi officium mitti non sit mittere in possessionem institutum. *ca. ad hoc. de offi. archi.* in Francia quilibet clericus mittit in possessionem de consuetudine, nec requiritur Archidiaconus: ut dicam inferius *in demis. in poss.*

Claufula 26 Octauo ordinarius non apponit clausulam non obstantem. quia inferior non potest in collatione iuri superioris derogare: *cle. ne Romani. de elec. Bar. in l. si quis in prin. ff. de leg. 3.*

navicorum 27 Unde non poterit alius a Papa fundationem, vel statutis ecclesiarum derogare, sed tenebitur providere iuxta statuta, & fundationem, alioqui non valebit collatio: ut scripsi *in form. mand. in verb. non obstant.*

Claufula 28 Etiam si diceret pro hac vice tantum: pro hac vice quia ista claufula pertinet ad superiores, non per quos iuri derogare possunt: nec puto curiam ad iuriam supremam hac claufula posse, quia inferiores, est instituta, ut iustitiam & ius reddat. & nec quidem ista claufula est huic contraria, quia si hac ad curiam vice gratiam vellet facere, & sic iniustitiam, male faceret, ergo ad parlamenta non spectat haec claufula, sed tantum ad eos, qui iure suo derogare possunt. De hac curia & eius potestate plenè scripsi *in proæ. Concordia. in verb. summas.*

29 Nonò data apponi solet, videlicet quo die collatio facta fuerit, & literæ sine die & consule non valent, ut in data Sexti continetur: ut superius dixi *in literis consura.*

Collationi 30 Decimò testes duo ad minimum inserta sine scribi in literis collationum debent: alioquin testibus non creditur. qui non credetur collationi ordinarij, in præiudicium expectantis apostolici, vel alterius præcedentis ius: ut plenè docui *in Concordia. in rub. de collat. nec putet episcopus ad iniuriam suam pertinere, quod illi soli non credatur. ca. placuit. 6. q. 2. & ista est communis opinio, sec. Alex. in dicto cap. post cessionem. colum. 2. & pro ista consuluit Bertrand. consil. 132. Dubitatur. colum. 2. in 2. vol. ex antiq. edit.*

31 Vbi etiam consilio sequitur, quod si episcopus postea daret literas suas testimoniales, ut diceret se contulisse: illæ literæ non probarent ad vitandas fraudes, & ma-

ximè dictante aresto, quod allegavi *in Concordia.* quod est prohibitorium, ut collatio non fiat sine testibus: nec quidem cum testibus domesticis, ut benè docui *in dict. concordia. 1.*

32 Undecimò debent scribi literæ eadè manu: nec esse debent diuersæ literæ, alioqui sunt suspectæ *per tex. in a. ubi. de trien. & semis. 6. & quod saepe. rextus in c. inter dilectos. de fide instrum. & cap. licet. de crimine falsi. Bald. in l. contractus. col. 3. num. 10. de fide instrum. Roma. singul. 336. An diuersitas. Alex. consil. 41. Viso. col. 1. vol. 1. & consil. 104. in prin. vol. 7. & expresse Bertrand. consil. ca. 33. Viso processu. col. 3. nu. 1. in 2. vol. ex prima editione: hoc attenditur in collationibus Papæ, sed non vidi opponi in collationibus ordinariorum: licet falsum probetur ex diuersitate literarum. *ca. inter. de fide instrum.**

33 Duodecimò rasura vel cancellatio in loco suspecto vel substantiali reddit suspectas collationum literas, ideo eis credi non debet. *l. fin. c. de edicto diui Had. tollen. c. inter dilectos. de fide instrum. Alex. consil. 104. Scantibus. col. 1. in 7. vol.* Suspectum locum dicimus, quando in verbis dispositiuis facta est litura. *c. ex literis: vbi Panor. nota. 2. de fide instr. c. cum venerabilis. de religio. domib.*

34 Alia requisita possunt discerni ex ipsis verbis collationis, & ex superius scriptis, ideo ad alia pertranseo.

Collationes plures an fieri possint.

QUæro, An ordinarius vel executor gratiæ Apostolicæ, ut mandati, qui semel contulit, iterum cõferre possit? Respo. non posse, quia functus est officio suo, sicut iudex, qui sententiam protulit. *c. in literis. de offi. delega. l. iudex. ff. de re iudic. & prima collatio impedit secundam. c. post electionem. de concessio. præben.* Præterea quia non potest reuocare, & tollere ius, quod semel contulit. *capit. si tibi. de præben. sicut donans inter vivos non reuocat, nisi in certis casibus donationem. c. si. de dona. l. si. c. de reuoc. do.*

2 Etiam quia deuoluta est collatio ad superiorem;

Diuersitas
literarum
an vitia
collationem.

Rasura
vitiat
collationem.